

ŠKOLNÍ PROGRAM ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVY

Autor: Mgr. Pavla Matesová

1. O naší škole

Charakteristika školy

Gymnázium v Jateční ulici bylo založeno v roce 1954 a je tak nejstarším gymnáziem ve městě. V roce 2016 skončila rekonstrukce původní části a dostavba dalších (budova B a C), čímž škola získala prostorný a funkční areál s moderním vybavením a rozsáhlým zázemím.

Pozemek školy se nachází při okraji katastrálního území Klíše. V blízkosti se nachází sportovní areál s bazénem, lesní porost na Střížovickém vrchu a v dochozí vzdálenosti je katedra biologie PřF UJEP s naučným botanickým parkem. Směrem na jihozápad je průmyslová zóna a také začíná část města se sociálně vyloučenou lokalitou.

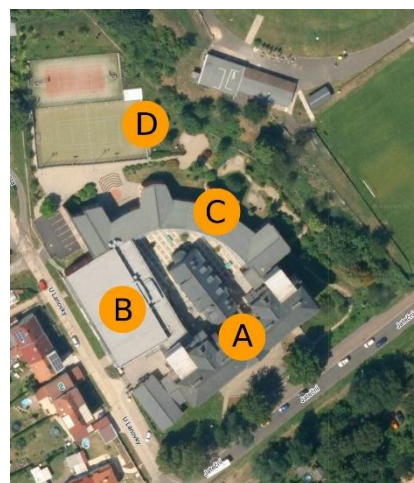
Obrázek č. 1: letecký snímek školy a jejího okolí

Zdroj: Gymnázium. Online. Dostupné z: <https://en.mapy.cz/letecka?x=14.0116004&y=50.6652381&z=17>. [cit. 2024-02-07].

Areál gymnázia je členěn do čtyř objektů:

- A – pětipodlažní budova s většinou tříd, kabinetů, aulou a knihovnou,
- B – objekt se sportovní halou, kuchyní a jídelnou,
- C – dvoupodlažní budova s osmi třídami a odpovídajícím zázemím,
- D – venkovní prostory se dvěma hřišti, školní zahradou s naučnou stezkou.

Obrázek č. 2: popis areálu gymnázia

Zaměření výuky

Gymnázia jsou všeobecně vzdělávací školy, které poskytují střední vzdělání s maturitní zkouškou. Hlavním cílem gymnázií je příprava studentů ke studiu na vysoké škole nebo vyšší odborné škole, na které odchází většina absolventů.

Naše gymnázium poskytuje tyto obory:

- čtyřleté gymnázium s kódem 79-41/K-41
- osmileté gymnázium s kódem 79-41/K-81

Materiální a technické podmínky školy

Učebny jsou vybaveny moderní výpočetní technikou (dataprojektory, interaktivní tabule a panely). Ve škole je šest učeben vybavených počítači pro žáky, k dispozici jsou i chromebooky a tablety. Škola má síťová tisková centra umožňující tisk a skenování dokumentů, je zde i jedna 3D tiskárna a další vybavení. Velkou výhodou pro výuku je pokrytí celého prostoru školy Wi-Fi.

Personální obsazení

Cílová kapacita školy je 720 žáků; v posledních letech se na gymnáziu vzdělává ve dvou oborech vzdělání kolem 680 žáků, působí 58 pedagogických a cca 20 nepedagogických pracovníků.

Vedení školy se skládá z paní ředitelky Mgr. Radky Brejchové a dvou zástupců. Na škole působí výchovná a kariérová poradkyně, dvě primární preventistky, koordinátorka EVVO, koordinátorka IT a projektová manažerka.

2. Školní program EVVO

Školní koordinátor EVVO

Funkci školního koordinátora zastává Mgr. Pavla Matesová. Koordinátorka během své učitelské kariéry navštěvovala řadu školení od různých vzdělávacích center, př.:

- Klub ekologické výchovy (Specializační studium pro koordinátory EVVO),
- Tereza (Klima je příležitost nebo semináře o badatelsky orientované výuce),
- SEVER, který pořádá ekologické konference v Litoměřicích s názvem KAPRADÍ nebo
- UJEP (KA1 – B 3.2 Podpora rozvoje environmentální gramotnosti).

Školní tým

Všichni vyučující mohou organizovat nebo se zapojit do aktivit s environmentální tematikou. Nejblíže to z podstaty obsahu vyučovacího předmětu mají učitelé: přírodopisu/biologie, výchovy k občanství / základů společenských věd a zeměpisu. Nedílnou součástí jsou také žáci školního ekotýmu a školního parlamentu.

Školní vzdělávací program a EV

Environmentální výchova je průřezovým tématem a ve Školním vzdělávacím programu (Na cestě k účelné škole) je její začlenění zpracováno na stranách č. 23-30. V novém RVP pro základní školy je k průřezovým tématům přistupováno jinak a environmentální výchova bude především součástí tématu "Udržitelné prostředí".

Analýza současného stavu

Tabulka č.1: SWOT analýza

silné stránky	slabé stránky
○ silný základ v přírodovědných předmětech ○ zapojení do programu Ekoškola a řady dalších ○ dostatečná publicita (webové stránky, Instagram, Facebook) o těchto aktivitách ○ naučná stezka na školní zahradě ○ blízkost Střížovického vrchu (listnatý les) ○ ekologizace provozu školy ○ sběrné nádoby na třídění papíru, plastu, hliníkových obalů a baterií na každé chodbě ○ možnost dalšího vzdělávání v této oblasti pro všechny ○ ochota vedení školy ke změnám ○ řada snaživých kolegů ochotných zlepšit ŽP školy ○ vysoká kvalita vzdělávání a úspěšnost žáků v maturitních zkouškách a přijímacích řízeních na vysoké školy	○ malý prostor pro ekologii a environmentalistiku v ŠVP biologie ○ aktualizace učiva = nedostatek specializovaných materiálů, školení ○ nízká informovanost o možnosti spolupráce s externím prostředím ○ přetíženost vyučujících a vedení školy ○ tvorba aktivit „z povinnosti“ nebo neochota se environmentálními tématům věnovat ○ malá motivace žáků při dodržování vnitřních pravidel (Školní řád apod.) ○ okolí školy (okraj sociálně vyloučené lokality, nepořádek)
příležitosti	hrozby
○ finanční nástroje – dotace * ○ spolupráce s nevládními organizacemi ○ spolupráce s podniky (materiální, technické vybavení, exkurze) ○ spolupráce s ostatními školami ○ odborné semináře, přednášky, konference na toto téma ○ zájem ze strany rodičů, učitelů, žáků ○ zapojení žáků do dění ve škole a na školní zahradě ○ otevření školní zahrady žákům, vybudování venkovní učebny ○ optimalizace ŠVP	○ nedostatek finančních prostředků ○ konkurence ze strany jiných škol v regionu ○ zhoršující se poloha školy na okraji sociálně vyloučené lokality ○ riziko epidemií, kybernetických útoků a jiných krizových situací, které by mohly narušit činnost školy ○ škola jako měkký cíl násilných útoků

* např. dotační výzva „Rozvoj ekologické výchovy, vzdělávání a osvěty (EVVO) na území Ústeckého kraje“

Dlouhodobý plán EVVO

Dlouhodobé cíle a vize

- vést žáky k získání znalostí a dovedností týkajících se zákonitostí životního prostředí člověka v lokálním až globálním měřítku
- vytvářet širokou paletu podnětů, v nichž žáci mohou projevit svůj vztah k přírodě a učit se zodpovědnému jednání ke svému okolí
- působit na utváření životního stylu a hierarchie životních hodnot ve smyslu potřeb udržitelného rozvoje
- soustředit se na dlouhodobou a systematickou úpravu školní zahrady – místa využitelného k výuce přírodovědných předmětů a k realizaci projektových dnů
- zvážit účast / zapojit se do nabízených projektů s environmentální tematikou
- efektivně využívat finanční prostředky (např. z dotací) k vytvoření vhodného prostředí pro výuku podporující environmentální výchovu v naší škole
- seznamovat širokou veřejnost s environmentálními aktivitami školy a podporovat účast veřejnosti na těchto aktivitách

Realizace environmentální výchovy na škole

Výuka a mimoškolní činnost:

- environmentální témata jsou součástí výuky především v hodinách přírodopisu/biologie, zeměpisu, chemie, fyziky a výchovy k občanství / základů společenských věd
- zapojujeme se do dlouhodobých i krátkodobých projektů
- spolupracujeme s Univerzitou J. E. Purkyně a dalšími výchovně-vzdělávacími institucemi
- účastníme se olympiád a soutěží
- pořádáme ozdravné pobyty – sportovní kurz letní a zimní, adaptační pobyt, škola v přírodě
- slavíme Den Země projektovým dnem
- prezentujeme školu na veřejnosti: dny otevřených dveří, webové stránky školy, sociální sítě

Provoz školy:

- třídění a odvoz papíru, plastů, hliníkových obalů a vybitých baterií
- vytváření a udržování příjemného prostředí ve škole a jejím okolí (postupná přeměna školní zahrady v multifunkční prostor využitelný při environmentálně a jinak zaměřené výuce, projektových dnech i volnočasových aktivitách)
- průběžné vybavování odborných učeben a laboratoří biologie, fyziky a chemie
- šetření elektrickou energií, teplem, vodou a papírem; dekarbonizace školy
- udržování školní zahrady
- prohlubování vzdělanosti pedagogů i ostatních pracovníků školy

Zapojení do programů a dalších aktivit spojených s EVVO

1) Ekoškola

Program Ekoškola je největší mezinárodní vzdělávací program, jehož hlavním cílem je, aby žáci snižovali ekologický dopad školy a svého jednání na životní prostředí a zlepšili prostředí ve škole a jejím okolí. Postup práce je určen 7 kroky, které školu a její Ekotým provedou celým programem a zaručí naplnění kritérií pro získání ocenění.

Do programu jsme se zapojili v září 2022. Ekotým tvoří žáci osmiletého i čtyřletého gymnázia a skládá se jak ze stálých členů, tak dalších dobrovolníků. Na jaře 2026 jsme získali mezinárodní certifikaci Stříbrné cesty do roku 2029.

Obrázek č. 3, 4: certifikát Stříbrné cesty Ekoškoly

Zdroj: vlastní

V letošním roce proběhla analýza tématu, výsledky je možné shlédnout vyvěšené ve škole a na školním webu:

<https://www.gymjat.cz/aktivity/ekoskola>.

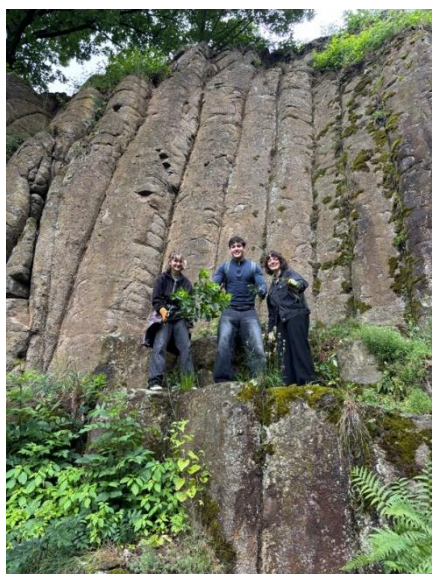
Výběr z aktivit

Obrázek č. 5, 6, 7: ekotýmáci na exkurzi na Farmě Držovice

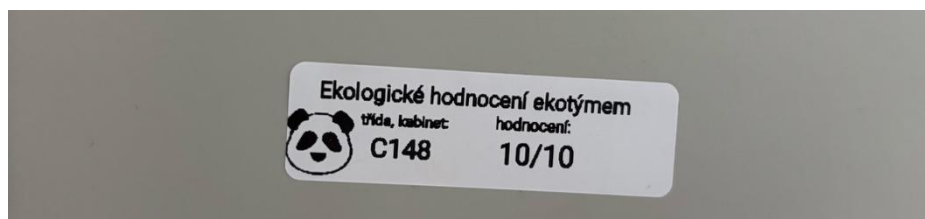
Zdroj: vlastní

Obrázek č. 8, 9: ekotýmáci ve spolupráci s AOPK ČR při odstraňování náletů v oblasti NPP Dubí hora

Zdroj: vlastní

Obrázek č. 10: ekohodnocení tříd a kabinetů

Zdroj: vlastní

Obrázek č. 11: reel na instagramu: Co s nalezeným ptačím mládětem?

Zdroj: vlastní

Ekokodex školy:

Obrázek č. 12: Ekokodex

Autor: V. Feiglová (3.A)

2) **72 hodin**

Tři dny plné dobrovolnických aktivit, které se v ČR konaly již po čtrnácté. Kdykoliv během těchto 72 hodin (15.–18. října 2026) se dobrovolníci po celém Česku pustí do aktivit, které pomohou druhým, přírodě, či jejich okolí. Letos jsme se zapojili úklidem kolem školy a úpravou školního pozemku, kde jsme stříhali keře, vytrhávali plevel a uklízeli.

Cílem 72 hodin je zapojit co nejvíce mladých lidí a ukázat jim, že stačí málo, aby společně dokázali mnoho. Zapojil se ekotým, školní parlament a seminaristé ze zeměpisu. Akce byla zveřejněna i na školním Instagramu, jak nabídka, tak výsledek.

3) **Uklidíme Česko**

Celorepubliková akce proběhla tradičně, jednou v okolí školy s hlavním organizátorem J. Černou a dvěma třídami (kvarta a 1.A) a druhá byla organizovaná DDMÚL.

4) **Dětská univerzitní stáž v ochraně přírody**

Workshopy na FŽP vznikly po dohodě s paní Mgr. Dianou Holcovou, Ph.D. jako taková příprava na ekologickou olympiádu. Žáci se seznámili s pravidly psaní odborných prací, se základy laboratorních technik v laboratořích na CPTO a prošli si entomologickým kurzem. Žáky zaujaly prostory a vybavení moderní budovy CPTO a odbornost lektorujících (manželů Holcových). Tyto workshopy budou probíhat i v příštím roce.

5) **Re:Generace**

Třífázový program pro nadšence do klimatu a ochrany přírody z celého Česka organizovaný Plant-for-the-Planet a Telperion. První fáze naplněné workshopy s odborníky a greeninfluencery se zúčastnily čtyři žákyně.

6) DofE (The Duke of Edinburgh's Award)

Celosvětový program osobního rozvoje pro mladé lidi ve věku od 14 do 24 let. Program vznikl v roce 1956 ve Spojeném Království a založil ho princ Philip, vévoda z Edinburghu. DofE je navržen tak, aby mladým lidem poskytl příležitosti k rozvoji jejich dovedností, sebevědomí a odpovědnosti prostřednictvím různých aktivit. V rámci DofE má řada našich "dofáků" zvoleny environmentální aktivity – úklid okolí svého bydliště, školy, někteří se zapojují třeba i do akcí Hnutí Brontosaurus nebo chodí pravidelně na úklidové akce pořádané ke Dni Země či Uklidme Česko. Hlavním vedoucím programu je Mgr. Neubauerová a je do něj zapojena řada kolegů.

Krátkodobý plán EVVO

- Vytvořit pevný realizační tým, určit zodpovědnost za realizaci jednotlivých aktivit a
- vytvořit systém efektivní komunikace a spolupráce koordinátora s vedením školy,
- zvýšit počet žáků, kteří do školy dojíždějí na kole nebo chodí pěšky,
- zapojit žáky do údržby školní zahrady,
- zapojit žáky do dvou úklidových akcí v okolí školy (Ústí nad Labem) během jednoho školního roku,
- zefektivnit třídění odpadu ve škole a zorganizovat informační kampaň o recyklaci pro žáky i jejich rodiny,
- uspořádat alespoň dvě výukové exkurze do okolních zvláště chráněných území,
- uspořádat alespoň tři vzdělávací semináře nebo přednášky s odborníky na téma ochrany životního prostředí během školního roku,
- zorganizovat alespoň jednu akci se zaměřením na EVVO pro žáky, rodiče nebo veřejnost.

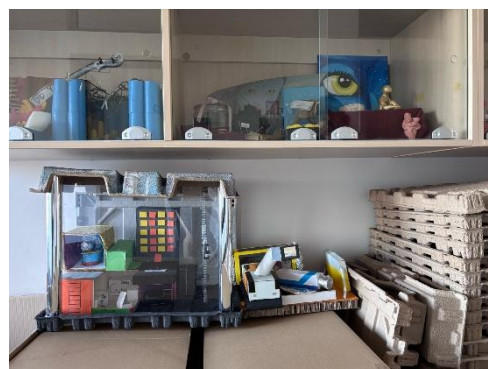
Tabulka č. 2: akce uskutečněné 2025/26

měsíc	akce	předmět	učitel
září	Adaptační pobyt	-	TU prvních ročníků a primy
	Uklidme svět (DDMÚL)	-	Konrádová
říjen	Ekologická olympiáda	Bi	Matesová
	72 hodin	-	Matesová
	Krokus	D	Černá
	Poznejte naše domácí dřeviny	Bi	Matesová, Konrádová
listopad	KAPRADÍ (workshopy zaměřené na EV)	-	Matesová
	Křehké zahrady	VV	učitelé VV
prosinec	Den dobra*	-	všichni učitelé
	Svět kolem nás – cestopisná přednáška	Z	Matesová
	Cestopisné přednášky od T. Kubeše	Z	Matesová
	Dětská univerzitní stáž v ochraně přírody	-	Matesová
leden	Den otevřených dveří	-	všichni učitelé
	Dětská univerzitní stáž v ochraně přírody	-	Matesová
	Re:generace	-	Matesová

únor	Planeta Země 3000	Z	učitelé zeměpisu
březen	Enviromentální problémy (projekty v 1. ročníku)	Z	Matesová, Hrabáková
	Uklidíme Česko	-	Černá, Matesová
duben	Uklidíme Česko	-	Cardová, Konrádová
	Den Země	-	Matesová
	Zlatý list	Př	Matesová
	Komplexní exkurze zahraniční	D, Z	učitelé dějepisu, zeměpisu, jazyků
květen	Dětská univerzitní stáž v ochraně přírody	-	Matesová
	Mary's meals	-	Hrabáková, Neubauerová
červen	Mini Globe Games	Z	Matesová
	Sportovní kurz - letní	Tv	učitelé tělesné výchovy, TU
	Jarní poznávání bylin	Bi	Hrabáková
	Spolupráce s AOPK ČR na údržbě NPP Dubí hora	-	Matesová
	Projekt s využitím odpadového materiálu **	VV	Jará
	Hornická krajina do každé třídy - workshop		Černá, Matesová
	Exkurze do botanické zahrady v Teplicích	Bi	učitelé biologie
	Exkurze do zoologických zahrad	Bi	učitelé biologie
	Exkurze do tepelné elektrárny Ledvice	F	Kessler
	Exkurze na Farmu Držovice	Bi	Matesová

* úklidové akce v Ústí nad Labem a na hoře Říp

** Projekt učitelek výtvarné výchovy (H. Jará, M. Ježková, G. Douba Grünwaldová) s použitím kartonových dílů z balení počítačů:

Zdroj: vlastní

Shrnutí

Co se letos povedlo?

- Navázání spolupráce s FŽP UJEP, nejstarší fakultou životního prostředí v republice. Pro naše žáky bylo připraveno několik workshopů a ve spolupráci budeme pokračovat.
- Navázání spolupráce s AOPK ČR, žáci primy a ekotýmu pomáhali se záchranou cenných lokalit, obvykle se jednalo o vyčištění území od náletových dřevin a přebujelých bylin.
- Osvětová činnost na školním Instagramu - např. kvíz ke Dni Země nebo příspěvek co s nalezenými ptáčky (situace se na školním pozemku několikrát opakovala).
- Zvýšení úrovně Ekoškoly z bronzové na stříbrnou.
- Absolvování série workshopů a terénních exkurzí v programu RUR školním koordinátorem EVVO.